

Slovo k povzbuzení na středu 2. prosince 2020, na středu 1. týdne adventního
Biblická čtení: Iz 25,6-10a; Ž 23; Mt 15,29-37

Milé sestry, milí bratři,

ve všedních dnech doby adventní je výběr biblických čtení jiný než v liturgickém mezidobí. Během roku čteme na pokračování z jednotlivých biblických knih bez nějaké cílené souvislosti prvního a evangelijního čtení. V adventní době, podobně jako v době postní, je tomu jinak: Liturgická čtení jsou vybírána tak, aby spolu navzájem tematicky souvisela.

První čtení ze Starého zákona je v adventu vybráno tak, aby bylo vždy nějakým zaslíbením příchodu Mesiáše a jeho působení. Evangelijní úryvek je pak svědectvím o naplnění, respektive o začátku naplňování zaslíbení za doby Kristova pozemského působení.

Z toho také vyplývá, že právě evangelijní úryvek vrhá nové Boží světlo na čtení starozákonní. Teprve ve světle uskutečnění jsme totiž schopnější snad lépe porozumět, co vlastně starozákonní prorocství zaslubovalo, čeho bylo předobrazem. A to nejen ve vztahu k Mesiášovu příchodu za zem a jeho pozemskému působení, ale i vzhledem k jeho přicházení k nám a působení v našem životě. Číst Písmo svaté také jako prototyp zaslíbení Kristova příchodu k nám je ostatně pro náš život nejdůležitějším jeho poselstvím, součástí duchovního smyslu biblického textu, Starého i Nového zákona.

V prvním čtení máme dnes před sebou další krásné Izaiášovo zaslíbení: «Hospodin zástupů vystrojí všem národům na této hoře tučné hody... Sejme závoj, který halil všechny lidi, příkryvku, která kryla všechny národy. Zničí smrt navždy... setře slzy z každé tváře, odejme hanbu svého lidu na celé zemi», až přijde Mesiáš. Prorocství, které zaznělo nějakých více než sedm set let před narozením Krista a mělo probouzet a živit čekání Izraele na něj.

Nejprve se před námi rozevřel obraz tučných hodů, u proroků relativně častý, obraz zaslubující pozemskou hojnost, Boží požehnání mesiánského času. Obraz, který byl Izraelem chápán nejprve jako zaslíbení, které se uskuteční zde na zemi ve smyslu pozemské hojnosti, pak byl spojován s tisíciletou mesiánskou vládou a posouván na konec světa jako obraz nebe. V každém případě spojován s příchodem Mesiáše.

Evangelijní úryvek, svědectví o zázračném rozmnožení chlebů a ryb a následném nasycení zástupů podle Matoušova sepsání, nám pomáhá, jak Izaiášovo zaslíbení rozumět hlouběji, respektive, jak v něm číst zaslíbení toho, co Pán Ježíš nabízí i nám. I tento zázrak je nějakým předobrazem nebeské hostiny, ale nejen té, které nastane po smrti člověka, nebude-li shledán lehkým. Zázrak nasycení zástupů, na který v Janově sepsání evangelia navíc navazuje Kristova řeč o chlebu života, je také předznamenáním eucharistie, která přeci má být pozemským předžíváním nebeské hostiny, vždyť člověk smí jíst «chléb andělský». Již v eucharistii se tak zvláštním způsobem uskutečňuje starozákonní zaslíbení tučných hodů. Ostatně i hora, na které se to má dle Izaiáše dít, je Sión, na kterém stál chrám.

Jistěže plnost mesiánské hostiny bude až v nebi. Hostina, svatební hostina, svatební hostina Beránkova je jedním z jeho nejdůležitějších obrazů. Ale ve slavení eucharistie, ve svatém přijímání je možné tuto nebeskou hostinu tajemně již na zemi předžít, a tak už nyní zakoušet naplnění prorockého zaslíbení. Eucharistie jsou přeci také hody. Ne pro tělo – to vnímá jen chuť kousku nekvašeného chleba a kapičky vína, nýbrž pro duši – ta je schopna vnímat chuť duchovní, radost z Kristovy blízkosti a čerpat duchovní energii, sílu k víře, naději a lásce. Proto právě v eucharistii se Izaiášovo prorocství také a jedinečně naplňuje.

To jsou samozřejmě známé úvahy, nesčetněkrát již opakované, ale na začátku adventu si je dobré je opět připomenout: Je jistě mnoho podob příchodů a přítomností Krista mezi námi, ale ta v eucharistii není ničím plně nahraditelná, však eucharistii také nazýváme nejsvětější svátostí, ona je nejsilnější předchutí samotného nebe. Otevře-li se naše duše její chuti, může pocítit Boží radost, otevře-li se její energii, může pocítit Boží sílu k následování Pána Ježíše, k dobru, a to jako skrze nic jiného.

V nynější těžké době pandemie se všemi jejími omezeními jsme mohli poznat i mnoho dalších způsobů přícházení Pána Ježíše k nám a jeho přítomností v nás a mezi námi, a Bohu díky za to, zkusme si tuto nesmírně cennou zkušenost uchovat. Přesto nezapomeňme na jeho přítomnost nejsilnější a nejkrásnější, na přítomnost eucharistickou... Kdyby tomu tak nebylo, že v eucharistii se skryl Pán Ježíš nejtajemněji a nejintenzivněji zároveň, tak by nám přeci nebyl řekl: «Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v poslední den... Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm».

Vraťme se ale ještě na chvíli k Izaiášovu proroctví. To pokračuje zaslíbením sejmutím závoje a příkrývky. To se již také uskutečnilo tím, že Kristus se stal člověkem a tak nám vnímatelným a pochopitelnějším způsobem zjevil Boha, především jeho lásku. «Kdo vidí mne, vidí Otce», říká. Poznání Krista, poznání evangelia je skutečně poznáním, jaký je Bůh. Vždyť i proto Boží Syn přišel na zem. Proto přichází ke každému z nás, především skrze dar víry, skrze dar otevření očí, uzdravení zraku duše, aby viděla Boha, vnímala Krista všude tam, kde je.

«Zničí smrt navždy». To se stalo jednou provždy Ježíšovým zmrtvýchvstáním, v plnosti se to uskuteční při jeho druhém příchodu. Ale již nyní, následováním Krista se přechází ze smrti do života. I strach ze smrti může být zničen, a to darem naděje.

Setření slz se uskutečňuje skrze útěchu, kterou nám Boží blízkost dává, skrze útěchu, kterou naše duše může zakusit, kdykoli se jí podaří otevřít své smysly pro vnímání Boha. I to je předžívání nebe, nebeského pokoje.

Zvlášť krásné je pak zaslíbení odejmutí hanby: Mesiáš «odejme hanbu svého lidu na celé zemi». Jistě může jít o mnoho jejích forem, o různé druhy hanby. Ale jednu z největších hanb prožívá bezpochyby hříšník po svém hříchu. Vlastní slabostí a bídou je zahanben, za to, co svým hříchem učinil se stydí před sebou, Bohem i celým světem, je-li soudný. Čím větší hřích, tím zpravidla větší hanba. Když Kristus přichází k člověku, nabízí sám sebe a své odpuštění, a to s sebou nese i odejmutí hanby, aspoň té největší.

Odpuštění je sice tématem především velikonočním, tématem spíše pro postní než adventní rozjímání. Ale jestliže křížem vrcholí celé Kristovo pozemské působení, kříž je «hodinou, kvůli které přišel», pak odpuštění je jakýmsi vrcholem, cílem Kristova příchodu i do našeho srdce a života. Odpuštění, které proměňuje a snímá hanbu, pro kterou se člověk mnohdy nedokázal odhodlat začít znovu.

Tento moment sejmutí hanby krásně rozvíjí Richard od Svatého Viktora, jeden z pozoruhodných teologů 12. století. Když chce – v návaznosti na slavnou satisfakční teorii svatého Anselma z Canterbury – odůvodnit nutnost Kristovy spasitelné smrti na kříži, činí tak pomocí následující úvahy: Hřích musel být skutečně někde v metafyzické hloubi bytí zničen, napraven, zadostiučiněn, rád dobra a zla narovnan, což bylo možné jen spasitelnou smrtí Božího Syna, který se stal člověkem, a to i proto, aby ďábel, který formou hanby člověku tento hřích stále předhazuje za účelem ho udržet v malomyslnosti a nedovolit mu se vzchopit, přišel narovnaním, napravením následků hříchů Kristovým křížem o svou neúčinnější zbraň.

Každý, kdo se někdy v životě dopustil něčeho vážnějšího, většího, moc dobře ví, jak hanba, která na něj dolehla, je tíživá. Hanba a stud mají sice svůj dobrý aspekt – měly by vést člověka k pokoře a lítosti. Ale i velké nebezpečí – hanba může člověka vrhnout do malomyslnosti, do stavu, kdy všechno vzdá, neboť je studem zcela paralyzován. Proto jedna z nejkrásnějších věcí, kterou nám Pán Ježíš nabízí, je sejmutí hanby odpuštěním hříchů.

A tak četli-li jsme dnešní zaslíbení tučných hodů jako pozvání k eucharistii a k předžívání nebeské radosti, pak zaslíbení sejmutí hanby nás zve k přijetí Božího odpuštění, zvlášť skrze svátost smíření, skrze lítost, snahu o nápravu, zve nás k předžívání nebeské vděčnosti

Zkusme prorocká zaslíbení naplněná Pánem Ježíšem vnímat třeba i v těchto konkrétních podobách jejich stálého uskutečňování se. Možná se i naše víra nám stane skutečnější a hlavně začne více přinášet skutečnější plody i pro svět kolem nás...